

Uvod

Budizam je tokom svog razvoja poprimio oblik koji se toliko razlikuje od prvobitnog da se s pravom može istaći njegova podjela na dve škole, hinavana i mahavana, ili Mala kola i Velika kola oslobođenja. Mahavana sa svom svojim raznim formulama, u stvari nije ništa drugo do razvijenu oblik budizma kojem je krajnji izvor indijski utemeljitelj, veliki Buddha Siddharta. Kad je ovaj razvijeni oblik mahavane došao u Kinu, a potom u Japan, nastavio je da se dalje razvija i u ovim zemljama. Razvij su, bez sumnje potsticale kineske i japanske budističke vođe koje su znale da primene naleka svoje vere na nastale islove života i religijske potrebe ljudi. Promena i prilagođavanje koje su sprovelijoše više probudila već postojećui jaz između mahavane i njenog primitivnog oblika. može se reći a mahavana u današnjem obliku ne pokazuje, barem ne površno gledano, obeležja koja se smatraju naistaknutijim osobinama prvobitnog budizma. Neki ljudi bi iz tog rezloga izjavili da ova grana u stvari nije budizam koji se obično podrazumeva. međutim, sve što u sebi ima život je organizam, a po samoj svojoj prirodi organizam se nikad ne zadržava u istom stanju postojanja. Žir je potpuno drugačiji od mladog hrasta sa nežnim lišćem tek izraslim koje je opet potpuno različito od potpuno izraslog, dostojanstvenog, starog hrasta koji se diže u nebesa. Ali, kroz ovaj rast i neprekidne proemne postoji konstantan rast i jasni znaci istovetnosti, prema kojima znamo daje to jedna t ista biljka kojaje samo prošla kroz različita stanja postojanja. Tzv. primitivni budizam je seme, iz njegaje nastao budizma dalekog istoka sa obećanjem daljeg razvoja.

Među brojnim sektama koje se pojavljuju, naročito u Kini i Japanu, nalazimo jedinstveni red koji tvrdi da suđtinu i duh budizma prenosi dorektno od njegovog začetnika, bez ikakvih tajnih spisa i obreda. Ovaj redje jedan od najznačajnijih pravaca budizma, ne samo sa gledišta važnosti već i životne i duhovne snage, već i zbog originalnog i podsticajnog načina manifestovanja. Njegovo originalno, školsko ime je Buddhahridava, tj. „doktrina Budinog srca“, ali je široko poznat kao Zen. Iako je ime izvedeno iz kineske transliteracije (japanski: zen, kineski: č'an, sanskrit: dhjana - meditacija) zen nije isto što i dhjana. Ova školaje po mnogo čemu jedinstvena u istoriji religija. Teoretski, njene se doktrine mogu nazvati spekulativnim misticizmom, no one predstavljaju i prikazuju na takav način da samo oni upućenici koji su nakon duge obuke uistinu spoznali sastav mogu razumeti njegovo konačno značenje. Za one koji nisu postigli ovu prodornost u znanju, tj. Za one koji nisu iskusili zen u svom svakodnevnom životu, njegova učenja ili bolje rečeno izražavanja, poprimaju dosta čudan, sirov, pa čak i zagonetan izgled. Takvi ljudi, posmatrajući zen više ili manje konceptualno smatraju ga krajnje apsurdnim i smešnim, ili namerno nerazumljivim kako bi na taj način očuvao svoju prividnu snagu od spoljašnje kritike. Ali, prema sledbenicima, prividno paradoksalne tvrdnje zena nisu tvorevine koje bi trebalo da sakriju nejasnoće. Budući da ljudski jezik nije primeren izražavanju najdubljih istina zena, one ne mogu biti predmet logičkog izlaganja; njih treba iskusiti u dubini duše, kada po prvi put i postaju razumljive. Nijedna druga grana ljudskog iskustva nije se izrazlajednostavnije od zena.

Dakle, u zenu je sve lično iskustvo. Same ideje nerazumljive su onome ko je bez ličnog iskustva. To je plitkost duha. Malo dete nema idejajer nije mentalno dovoljno razvijeno da bi moglo doživeti išta kroz ideje, a ako ih i imaju, one su mutne i nejasne i ne podudaraju se sa stvarnošću. Da bi se neka stvar najjasnije i najuspešnije razumela, trebaje, dakle, doživeti lično. Lično iskustvo ovde je nužno, naročito ako je stvar vezana za sam život. Temelj svih pojavaje čisto iskustvo. Zen stavlja najveći naglasak na to temeljno iskustvo te oko njega gradi sve one

verbalne i konceptualne skele poznate u zen književnosti kao „Poslovice“ (jap. goroku, kin. vu-lu). Kad ovo shvatimo kao konačnu stvarnost, gubimo njen celoviti smisao. Mistifikacija nije cilj zena, ali onima koji nisu dotakli središnju činjenicu života zen se neizbežno čini zbuñujućim. Ako prodremo kroz konceptualnu nadgradnju i ono što nam se činilo kao mistifikacija smesta će nestati i istovremeno doći ćemo do prosvetljenja poznaog kao satori. Zen, s toga, vrlo snažno zahteva lično iskustvo. On ne pridaje apsolutno nikakvu važnost svetim sutrama niti njihovim tumačenjima od strane učenih ljudi. Lično

iskustvo odlučno je suprodstavljeno autoritetu a kao najpraktičniju metodu postizanja duhovnog prosvetljenja sledbenici zena predlažu upražnjavanje dhvane, znane još i kao zazen.

Šta je, u stvari, Zen?

Prvo što moramo da uradimo kada govorimo o zenu jeste da odgovorimo na pitanje „Staje u stvari zen?“ Da li je to visoko intelektualni i duboko metafizični sastav filozofije, kao što je to većina budističkih učenja?

Iako u zenu nalazimo izkristalisanu svu filozofiju istoka, to ne znači daje zen filozofija u uobičajenom smislu te reči. Zen nije stav temeljen na logici i analizi. U zenu možda ima intelektualnih elemenata, jer zenje čitav um i u njemu nalazimo mnoge stvari. Zen nas ne može naučiti ništa o intelektualnoj analizi, niti ima bilo kakve određene doktrine koje nameće svojim sledbenicima. U ovom smislu zenje dosta haotičan. sledbenici zena mogu imati skup doktrina ali na svoj vlastiti račun i za svoju dobrobit, oni tu činjenicu ne duguju zenu. Zato u zenu nema svetih knjiga niti dogmatskih načela, kao ni simboličkih formula pomoću kojih se može spoznati značenje zena. Tako sva učenja zena koja postoje dolaze u stvari iz čovekovog vlastog uma. Mi sami sebe podučavamo, zenje tu samo da nam pokaže put.

u povesti zena, Yeno, koji se smatra Jtestim patrijarhom zen sekte u Kini odigrao je najznacajnu ulogu. u stavari onje utemeljitelj zena koji se razlikovao od ostalih budističkih sekti u tadajtnjoj Kini. istinaje da ima mnogo odlomaka iz književnosti Jtto se tice zena za koje se mohe reci da prenosi nihilisticku doktrinu (DEFINIJM NIHILIZAM), na primer, teorija sunvate (praznine). cak i neki od ucenjaka koji su dobro upoznati sa opjtjim ucenjem mahavana budizmajoib uvek se drne teorije daje zen prakticna primena sanron filozofije znane kao Madhavamika Jtkola. Sanron znaci "tri rasprave" a to su:

Madhavamika Sastra i

Razgovor od dvanaest odlomaka od Nagarjune i

Razgovor o stotinu strofa od Deve.

ove tri rasprave sadrne sve bitne doktrine ove Jtkole. Nagarjune se smatra njenim utemeljiteljem, a buduci da mahavana sutre objašnjavaju manje-viite ista gledišta filozofija ove Jtkole se ponekad oznacava i kao prajna doktrina. oni misle da ven dakle, praktično priapda ovoj vlasti i da drugim recima konacan znacaj zenajeste podržavanje sunvata stava. do doredene mere, makar povritno, ovo je mišljenje opravdano. pitanje kako covek mohe uvek biti s Budom podstaklo je jednog ucitelja na ovakav odgovor: "neka u tvojem umu ne bude nemira;budi savršeno ravnodušan prema objektivnom svetlu. ostani tako celo vreme u praznini i spokojuje nacin da se stalno bude sa Budom." ponekad naidemo i na sledece: "Srednji put jke onaj gde nema ni sredine ni sve strane. kad si sputan objektivnim svetom, imaJt jednu stranu, kad ti je um uznemiren imaJt drugu stranu. kad nema nijedne od ovih, onda nema ni srednie i to je srednji put."

zen nije potpuna negacija koja ostavlja um praznim kao daje niJbta. to bi bilo intelektualno samoubistvo. u zenu postoji neJtto samo-dokazuje Jtto buduci daje slobodno i apsolutno, nema nikakva ograncenja i odbija da se njime postupa apstraktno. zenje hiva cinejnica, nije kao neorganska stena ili ako prazan prostor. docu u dodir sa ovom cinjenicom nameraje svih zen disciplina.

In Japan onlv the Rinzai and Soto schools took firm roots, the former thanks to Eisai and the latter thanks to Dogen and Keizan. The Rinzai tradition is based on a strict discipline designed to disarticulate mental creations. The Koan or enigmatic question that is difficult to answer is of great importance and its resolution, bevond the realms of the intellect, leads directlv to the experience of Satori and awakening.

The Soto tradition aims above all to concentrate on the life of Buddha, that is to sav, follow Buddha's daily life, advancing continually in achievement thanks to daily practice, without expecting anything extraordinary. The essence of Soto is Shikatanza, sitting, only sitting. With the Master Dogen (1200-

1254) the Soto tradition and the very essence of Buddhism attained a level of maturity and precision difficult to encounter at other times. His masterpiece, the SHOBOGENZO is a work that is indispensable for understanding Buddhism and the essence of a whole Eastern civilization.

Zen has exercised a profound influence on the daily lives of the Japanese people. This influence can be appreciated in any aspect of Japanese life: eating, clothing, painting, calligraphy, architecture, theatre, music, gardening, decoration etc.

Even today, although many Japanese do not know what Zen is, their behaviour and expressions reveal the extent of the influence of this teaching on the Japanese soul.

Praktičan zen

Do sada smo o zenu raspravljali s obzirom na intelektualno gledište da bismo uvideli kako je nemoguće razumeti zen kroz taj kanal. U stari nije pravedno prema zenu imati takav fožilozofski pristup. Zen prezire medije, čak i intelektualni medij. Onje prvenstveno i konačno disciplina koja ne zavisi od objašnjenja jer objašnjenja zahtevaju vreme i energiju i nikad nisu baš sasvim jasna. Zato se i izbegavaju. Sve što se od toga dobije je pogrešno razumevanje i iskrivljen pogled na stvar. Kad zen čeli da okusiš slast šećera, staviće ti šećer u usta bez da ti išta i učiniš. Samo neznanje nas često čuva da bismo bili uznemireni u sopstvenoj samodopadnosti. Kad se zenu pristupa na metafizički način čitalac se lako može obeshrabriti smatrajući ga prvenstveno nerazumljivim jer većina ljudi živi po principu razmišljanja i samoposmatranja. Dopustiti da mu se približimo sa drugačijeg gledišta koje može i jeste bliće pravom duhu zena. Naše vlastito mirno, samosvesno postojanje puno poverenja, toje istina zena. On se obraća životu bez upućivanja na dušu, Boga ili boli šta drugo što se upliče u svakodnevni miran duh čivljenja. U zenu nema ničega štoje zagonetno i mistično. Nije potrebna nikakva rečita rasprava niti ikakvo objašnjenje. Nema potrebe za objašnjenjem, sunce svane i čitav svet pleše od radosti i svima su srca ispunena blaženstvom. Ako je zen uopšte moguće pjsmiti onda ga treba uhvatiti upravo ovde.

Tako kad su Bodhidharmu (Darumu) pitali ko je, on im odgovori da ne zna. To nije rekao jer nije mogao da objasni see niti jer je hteo da izbegne verbalni kontakt već jednostavno nije znao koje ni štaje osnim daje ono štoje i da ne može biti ništa drugo. Razlogje bio veomajednostavan. Kad se Nangaku približavao Šestom patrijarhu i kada gaje ovaj pitao „štaje to pto ide prema meni?“ nije znao da odgovori. Osam dugih godina onje razmišljao o pitanju i kada mi jednog dana sine odgovori: „čak i reći to što jeste neštoje promašaj!“ ovo je isto kao i reći „ne znam“. Kako je teško a ipak kako lako objasniti suštinu i istinu zena. Teško je razumeti jer značio ne razumeti je lako jer ne razumeti znači razumeti je. Toje istina, paradoks. Učitelj izjavljuje kako je čak ni Bude ne razumeju a daje prostodušne varalice razumeju. Sad može da se vidi zašto zen izbegava apstrakcije, manifestacije i jezičke figure. Nikakva stvarna vrednost ne pridaje se rečima kao što su Bog, Buda, duša, Beskonačnost, Jedno... one su us stvari samo reči i ideje 81. strana

Postoje četiri osnovna načela zena, u kojimaje sažet pristup škole. To su:

Prenos s učitelja na učenika mimo svetih tekstova.

Nezavisnost od reči i slova.

Direktno ukazivanje na um.

Uviđanje vlastite prirode i postizanje budastva.

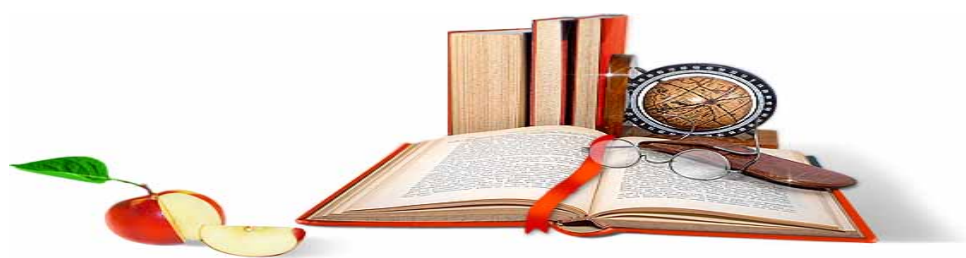
Nezavisnost od reči i slova kao i poseban prenos mimo svetih tekstova kazuju daje zen, u svom značenju prvobitne istine, izvorne ili budinske prirode, s one strane reči, jezika, ideja i koncepata. U zen tradiciji se iskustvo izvorne prirode često uspoređuje s mesecom, a reči, jezik, ideje i koncepti koji ga opisuju se upoređuju s prstom koji pokazuje na mesec. Rečima i konceptima to iskustvo nikada se ne može do kraja iskazati niti opisati, jer to je nešto što svako mora iskusiti za sebe.

Međutim, pogrešno bi bilo na temelju ova dva načela zaključiti da zen odbacuje uobičajen način prenosa i nastavljanja budističke tradicije raznim oblicima zaređenja, preuzimanjem moralnih načela, pa i izučavanjem tekstova i poznavanjem učenja. Potreba za njimaje nesumnjiva, no zen s pravom upozorava da ne smeju postati sami sebi svrha, čime se gubi duh učenja u korist njegovoga slova.

**---- OSTATAK TEKSTA NIJE PRIKAZAN. CEO RAD MOŽETE
PREUZETI NA SAJTU WWW.MATURSKI.NET ----**

**[BESPLATNI GOTOVI SEMINARSKI, DIPLOMSKI I MATURSKI TEKST](http://WWW.SEMINARSKIRAD.ORG)
RAZMENA LINKOVA - RAZMENA RADOVA
RADOVI IZ SVIH OBLASTI, POWERPOINT PREZENTACIJE I DRUGI EDUKATIVNI MATERIJALI.**

**WWW.SEMINARSKIRAD.ORG
WWW.MAGISTARSKI.COM
WWW.MATURSKIRADOVI.NET**

NA NAŠIM SAJTOVIMA MOŽETE PRONAĆI SVE, BILO DA JE TO **[SEMINARSKI](#)**, **[DIPLOMSKI](#)** ILI **[MATURSKI](#)** RAD, POWERPOINT PREZENTACIJA I DRUGI EDUKATIVNI MATERIJAL. ZA RAZLIKU OD OSTALIH MI VAM PRUŽAMO DA POGLEDATE SVAKI RAD, NJEGOV SADRŽAJ I PRVE TRI STRANE TAKO DA MOŽETE TAČNO DA ODABERETE ONO ŠTO VAM U POTPUNOSTI ODGOVARA. U BAZI SE NALAZE **[GOTOVI SEMINARSKI, DIPLOMSKI I MATURSKI RADOVI](#)** KOJE MOŽETE SKINUTI I UZ NJIHOVU POMOĆ NAPRAVITI JEDINSTVEN I UNIKATAN RAD. AKO U **[BAZI](#)** NE NAĐETE RAD KOJI VAM JE POTREBAN, U SVAKOM MOMENTU MOŽETE NARUČITI DA VAM SE IZRADI NOVI, UNIKATAN SEMINARSKI ILI NEKI DRUGI RAD RAD NA LINKU **[IZRADA RADOVA](#)**. PITANJA I ODGOVORE MOŽETE DOBITI NA NAŠEM **[FORUMU](#)** ILI NA

maturskiradovi.net@gmail.com